12/10/2022

“Χαστούκι” στον Ερντογάν από την Ευρωπαϊκή Ένωση – Απορρίπτεται η ενταξιακή πορεία της Τουρκίας

/ Επικαιρότητα

Η επιθετική ρητορική του Προέδρου της Τουρκίας Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν εναντίον της Ελλάδος, γύρισε μπούμερανγκ για την χώρα, καθώς έκθεση-καταπέλτης της Ευρωπαϊκής Ένωσης διαπιστώνει “δημοκρατική οπισθοδρόμηση” κάτι που αποτελεί “αγκάθι” για την ένταξη της χώρας στην Ένωση.

Συγκεκριμένα, η έκθεση της Επιτροπής για την ενταξιακή πορεία της Τουρκίας, αποκαλύπτει την «επιδείνωση» των σχέσεων της Τουρκίας με την ΕΕ, το πρώτο εξάμηνο του 2022, εξαιτίας των επανειλημμένων παραβιάσεων του ελληνικού εναέριου χώρου από τουρκικά μαχητικά στο Αιγαίο και των απειλητικών τουρκικών δηλώσεων σχετικά με την κυριαρχία των ελληνικών νησιών και κατά της Κύπρου.

«Μετά από κάποιες θετικές εξελίξεις το 2021, οι σχέσεις με την ΕΕ επιδεινώθηκαν το πρώτο εξάμηνο του 2022, λόγω επανειλημμένων παραβιάσεων του ελληνικού εναέριου χώρου από τουρκικά μαχητικά στο Αιγαίο και απειλητικών τουρκικών δηλώσεων σχετικά με την κυριαρχία των ελληνικών νησιών και κατά της Κύπρου.

Επιπλέον, η Τουρκία συνέχισε να πραγματοποιεί στρατιωτικές ασκήσεις στις θαλάσσιες ζώνες της Κύπρου και τουρκικά πολεμικά πλοία παρεμπόδισαν παράνομα τις ερευνητικές δραστηριότητες στην Κυπριακή Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη (ΑΟΖ).

Παρά τη διεθνή καταδίκη, η Τουρκία συνέχισε το σχέδιό της να ανοίξει την περιφραγμένη περιοχή των Βαρωσίων. ***Οι εντάσεις στο Αιγαίο και την Ανατολική Μεσόγειο δεν ευνοούσαν τις σχέσεις καλής γειτονίας και υπονόμευσαν την περιφερειακή σταθερότητα και ασφάλεια»,* αναφέρει η έκθεση της Επιτροπής.**

Υπενθυμίζεται, επίσης, ότι η ΕΕ στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Ιουνίου 2022, αλλά και επανειλημμένα έχει προτρέψει την Τουρκία να αποφύγει κάθε είδους απειλή, οποιαδήποτε πηγή τριβής ή οποιαδήποτε ενέργεια που βλάπτει τις σχέσεις καλής γειτονίας και την ειρηνική επίλυση διαφορών. Η έκθεση αναφέρει, ακόμη, ότι «***η ΕΕ επιβεβαίωσε εκ νέου ότι έχει στρατηγικό συμφέρον για ένα σταθερό και ασφαλές περιβάλλον στην Ανατολική Μεσόγειο και για την ανάπτυξη μιας συνεργατικής και αμοιβαίως επωφελούς σχέσης με την Τουρκία***».

Επιπλέον, η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι η ΕΕ και η Τουρκία συνέχισαν τη δέσμευση υψηλού επιπέδου σε τομείς κοινού ενδιαφέροντος όπως το κλίμα, η υγεία ή η μετανάστευση και η ασφάλεια. «*Αυτό ήταν σύμφωνο με την προσφορά της ΕΕ να υποστηρίξει μια πιο θετική δυναμική στις σχέσεις ΕΕ-Τουρκίας, εκφράζοντας την προθυμία να συνεργαστεί με την Τουρκία με σταδιακό, αναλογικό και αναστρέψιμο τρόπο σε διάφορους τομείς κοινού ενδιαφέροντος, υπό τους όρους που καθορίζονται από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο*», τονίζει η έκθεση.

Αναφορικά με το κράτος δικαίου, η Επιτροπή διαπιστώνει «**σοβαρές ελλείψεις» στη λειτουργία των δημοκρατικών θεσμών της Τουρκίας.**

«Κατά την περίοδο αναφοράς, η δημοκρατική οπισθοδρόμηση συνεχίστηκε. Οι διαρθρωτικές ελλείψεις στο προεδρικό σύστημα παρέμειναν σε ισχύ. Οι βασικές συστάσεις του Συμβουλίου της Ευρώπης και των οργάνων του δεν έχουν ακόμη αντιμετωπιστεί. Το Κοινοβούλιο συνέχισε να μην διαθέτει τα απαραίτητα μέσα για να λογοδοτήσει η κυβέρνηση.

Η συνταγματική αρχιτεκτονική συνέχισε να συγκεντρώνει τις εξουσίες στο επίπεδο της Προεδρίας χωρίς να διασφαλίζει τον υγιή και αποτελεσματικό διαχωρισμό των εξουσιών μεταξύ της εκτελεστικής, της νομοθετικής και της δικαστικής εξουσίας. *Ελλείψει αποτελεσματικού μηχανισμού ελέγχου και ισορροπίας, η δημοκρατική λογοδοσία της εκτελεστικής εξουσίας εξακολουθεί να περιορίζεται στις εκλογές»*, αναφέρει η Επιτροπή.

Εξωτερική πολιτική

Για την Ανατολική Μεσόγειο η έκθεση της Επιτροπής υπογραμμίζει ότι « *η βελτιωμένη δυναμική των σχέσεων ΕΕ-Τουρκίας που παρατηρήθηκε από τον Δεκέμβριο του 2020, μετά την αποκλιμάκωση στην Ανατολική Μεσόγειο, επικράτησε για αρκετούς μήνες πριν επαναληφθούν οι εντάσεις στο Αιγαίο τον Απρίλιο του 2022».*

Στη συνέχεια αναφέρονται τα εξής: *«Αν και δεν υπήρξαν μη εξουσιοδοτημένες δραστηριότητες γεώτρησης από την Τουρκία στην Ανατολική Μεσόγειο κατά την περίοδο αναφοράς, οι εντάσεις έχουν αυξηθεί. Τουρκικά πολεμικά πλοία παρεμπόδισαν παράνομα την ερευνητική δραστηριότητα στην Κυπριακή Αποκλειστική Οικονομική Ζώνη.*

Οι στρατιωτικές ασκήσεις της Τουρκίας στις θαλάσσιες ζώνες της Κύπρου συνεχίστηκαν. Παρά το γεγονός ότι η διεθνής κοινότητα, και ειδικότερα η ΕΕ, καταδίκασε τα μονομερή βήματα της Τουρκίας, η Τουρκία συνέχισε τις ενέργειές της για να ανοίξει περαιτέρω την περιφραγμένη πόλη των Βαρωσίων στην Κύπρο. Η Τουρκία πρέπει να δεσμευτεί απερίφραστα στις σχέσεις καλής γειτονίας, στις διεθνείς συμφωνίες και στην ειρηνική επίλυση διαφορών σύμφωνα με τον Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, προσφεύγοντας, εάν χρειαστεί, στο Διεθνές Δικαστήριο».

Όσον αφορά σε γενικές γραμμές την εξωτερική πολιτική της Τουρκίας, η Επιτροπή τονίζει ότι η «μονομερής εξωτερική πολιτική» της συνέχισε να έρχεται σε αντίθεση με τις προτεραιότητες της ΕΕ στο πλαίσιο της κοινής εξωτερικής πολιτικής και πολιτικής ασφάλειας (ΚΕΠΠΑ), ιδίως λόγω της στρατιωτικής της δράσης στη Συρία και το Ιράκ και την έλλειψη ευθυγράμμισης με τα περιοριστικά μέτρα της ΕΕ κατά της Ρωσίας.

Ειδικότερα για το ρωσικό επιθετικό πόλεμο κατά της Ουκρανίας, η έκθεση της Επιτροπής επισημαίνει ότι η Τουρκία έχει καταδικάσει τη ρωσική επιθετικότητα και έχει στόχο να διευκολύνει τις συνομιλίες μεταξύ Ουκρανίας και Ρωσίας και να εργάζεται για την αποκλιμάκωση και την επίτευξη κατάπαυσης του πυρός.

Σημειώνει, επίσης, ότι η Τουρκία ανέλαβε διπλωματική πρωτοβουλία για τη διευκόλυνση της εξαγωγής των σιτηρών από την Ουκρανία. «*Ωστόσο, η Τουρκία απέφυγε να ευθυγραμμιστεί με τις κυρώσεις της ΕΕ κατά της Ρωσίας. Η Τουρκία υπέγραψε Μνημόνιο Κατανόησης για την ανάπτυξη οικονομικών και εμπορικών σχέσεων με τη Ρωσία».*

Η έκθεση της Επιτροπής αναφέρεται και στο παράνομο τουρκολυβικό μνημόνιο, επισημαίνοντας τα εξής: *«Η Τουρκία συνέχισε να επιβεβαιώνει την εγκυρότητα της συμφωνίας θαλάσσιας οριοθέτησης Τουρκίας-Λιβύης του 2019, την οποία η ΕΕ θεωρεί παραβίαση των κυριαρχικών δικαιωμάτων τρίτων κρατών, που δεν συμμορφώνεται με το Δίκαιο της Θάλασσας και δεν έχει νομικές συνέπειες για τρίτα κράτη».*

Επισημαίνεται, επίσης, ότι η στρατιωτική υποστήριξη της Τουρκίας στη Λιβύη, συμπεριλαμβανομένης της ανάπτυξης ξένων μαχητών στο έδαφος, και η επίμονη κριτική της και η έλλειψη συνεργασίας με την επιχείρηση IRINI είναι επιζήμια για την αποτελεσματική συμβολή της ΕΕ στην εφαρμογή του εμπάργκο όπλων του ΟΗΕ και έχουν οδηγήσει σε αντικρουόμενες προσεγγίσεις για τη Λιβύη.

Ανθρώπινα και θεμελιώδη δικαιώματα

«Η υποβάθμιση των ανθρωπίνων και θεμελιωδών δικαιωμάτων συνεχίστηκε», τονίζει η έκθεση της Επιτροπής για την Τουρκία. Υπενθυμίζεται ότι το Συμβούλιο της Ευρώπης παρακολουθεί τον σεβασμό της Τουρκίας για τα ανθρώπινα δικαιώματα, τη δημοκρατία και το κράτος δικαίου.

Η συνεχιζόμενη άρνηση της Τουρκίας να εφαρμόσει ορισμένες αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, ιδίως στις υποθέσεις του Σελαχατίν Ντεμιτράς και του Οσμάν Καβαλά, προκαλεί σοβαρές ανησυχίες σχετικά

με την τήρηση του δικαστικού σώματος στα διεθνή και ευρωπαϊκά πρότυπα και τη δέσμευση της Τουρκίας να προάγει το κράτος δικαίου και τον σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων.

Η διαδικασία επί παραβάσει που ξεκίνησε το Συμβούλιο της Ευρώπης κατά της Τουρκίας τον Φεβρουάριο του 2022, για μη εκτέλεση της απόφασης στην υπόθεση του Καβαλά, σηματοδοτεί την απομάκρυνση της Τουρκίας από τα πρότυπα για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τις θεμελιώδεις ελευθερίες που έχει προσυπογράψει ως μέλος του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Μετανάστευση και άσυλο

Όσον αφορά την πολιτική μετανάστευσης και ασύλου, η Επιτροπή διαπιστώνει ότι η Τουρκία σημείωσε κάποια πρόοδο. «*Η δήλωση ΕΕ-Τουρκίας παρέμεινε το κύριο πλαίσιο συνεργασίας μεταξύ της ΕΕ και της Τουρκίας και η δέσμευση της ΕΕ με την Τουρκία για τη μετανάστευση εντάθηκε. Σημειώθηκε κάποια πρόοδος όσον αφορά την περαιτέρω ενίσχυση της ικανότητας επιτήρησης και προστασίας των χερσαίων συνόρων με το Ιράν»,* αναφέρει η έκθεση.

Η επιστροφή των παράτυπων μεταναστών από τα ελληνικά νησιά στο πλαίσιο της δήλωσης ΕΕ-Τουρκίας συνέχισε να αναστέλλεται, όπως και από τον Μάρτιο του 2020. Το 2021, ο αριθμός των παράτυπων μεταναστών που έφτασαν αυξήθηκαν στα περισσότερα δρομολόγια σε σύγκριση με το 2020.

Η αύξηση θα μπορούσε να είναι μερική λόγω της άρσης των μέτρων που έλαβαν οι χώρες της περιοχής το 2020 για τον περιορισμό της πανδημίας COVID-19. Αν και ο αριθμός των παράτυπων αφίξεων στην Ελλάδα έχει μειωθεί σε σύγκριση με τα στοιχεία πριν από τον COVID, οι παράτυπες αφίξεις στην Ιταλία και στις ελεγχόμενες από την κυβέρνηση περιοχές της Κύπρου έχουν αυξηθεί σημαντικά τον περασμένο χρόνο και έχουν δημιουργηθεί νέοι δρόμοι λαθρεμπορίου.

Η Τουρκία δεν έχει ακόμη εφαρμόσει τις διατάξεις σχετικά με τους υπηκόους τρίτων χωρών στη συμφωνία επανεισδοχής ΕΕ-Τουρκίας, η οποία τέθηκε σε ισχύ τον Οκτώβριο του 2017. ***«Συνολικά, ο αριθμός των παράνομων διελεύσεων των συνόρων μεταξύ Τουρκίας και Ελλάδας παρέμεινε σημαντικά χαμηλότερος από ό,τι πριν από την έγκριση της δήλωσης ΕΕ-Τουρκίας»***, αναφέρει η έκθεση της Επιτροπής.

Πηγή ΑΠΕΜΠΕ